

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗАКОРДОНОМ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-8887 — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЕКОНОМІЧНІ ДОРАДНИКИ ПРЕЗИДЕНТА ЗА СВОБІДНИЙ БИЗНЕС

Вашингтон, 29 грудня. — Рада Економічних Дорадників склала з кінцем року звіт зі своїх помічень для вжитку президента і в ньому дає раду, щоб дати повну волю американському бізнесові у його змаганні до більшої експансії. Здогадуються, що таке становище зайняла.

Рада Дорадників під впливом гострої критики різних підприємств, наче б то економія Злучених Держав змагала до введення обмежень на соціалістичних засадах, подібних до обмежень введених в Англії.

Звіт Ради Дорадників, написаний на 38 сторінках, має мирний тон. У ньому слідне змагання довести до повної гармонії між адміністрацією й бізнесовим світом. Там сказано, що підприємці повинні залишити становище, наче б то вони не могли мати переконливого впливу на політику тому, що проти них іде об'єднана сила робітників і фермерів. У звіті містяться теж вказівки, щоб уряд узяв під увагу заведення довготривалої стійкості в податковій програмі, бо часті зміни податкових засад шкодять бізнесові. Теж дораджують, щоб справу старечих пенсій перебрав уряд на себе та щоб підприємства були звільнені від цього тягару.

Дорадники пропонують теж до скорочення, що скорочення годин праці не завжди має додатний вплив на продукцію. Національна бізнесова політика повинна признати взаємозалежність усіх груп. Тому уряд повинен водночас покласти про піднесення доходу родини для забезпечення вищого життєвого стандарту, забезпечити фермерів одностайністю доходу, однак без шкоди для міської консумента й підшукати способи для виплатності бізнесових інвестицій та для забезпечення зиску. „Такі міри принесуть добробут внутрі країни й міжнародну безпеку“ — каже Рада Економічних Дорадників.

БАРУК ЗА ВІЩІ ЛІТА ДЛЯ СТАРЕЦЬОХ ПЕНСІЙ.

Джорджтаун, С. К. — Бернард М. Барук, звисний сеніор оеред осіб з національним іменем, висловив думку, що стареча пенсія повинна прийти в пізнішій віці ніж 65 році життя. Цю думку висловив він у розмові з редактором видавництва Скрипс - Гаверда. Своє переконання опирає Барук на осягга медицини й суспільного ладу, які забезпечують людині віщій вік життя ніж це було давніше. Людина, спосібна до праці, повинна заробляти на життя і щойно діставати пенсію тоді, коли вже не здужає до праці. Це було б недоцільне, щоб наука продовжувала життя людини, а суспільність відкидала її саме тоді, коли людина здобула досвід і може прислужитися громадянству, твердить Барук.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА МОЖЕ СТАТИ „МЕРТВОЮ“.

Провиденс, Р. Ай. — На зібранні учителів французької мови зі східних штатів висловлено побоювання, що французька мова може опинитися в такому стані, як тепер латинська, тобто стане мертвою. Це пізнати з того, що тепер в американських школах відчувається щораз менше зацікавлення до французької мови.

ЗА СТВОРЕННЯ БРИТАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В ЗАХІДНІЙ ІНДІЇ

Барбадос (острів у групі Малих Антилів на Карибському морі), 29 грудня. — Едвард Л. Козір, кореспондент Крісччен Сайенс Монітора довідується, що на недавньому зідзі губернаторів усіх британських колоній на Карибському морі, створення федерації з далеко порозкиданих британських колоній на Карибському морі. Між тими посілотами є такі важливі, як Бритійський Гондурас в Середній Америці, Британська Гвіана в Південній Америці, острови Багама коло Флориди, острів Джамейка на південь від Куби, а даліше острови Віндвард, Лівард і Барбадос в групі Малих Антилів. Учасники конференції розуміють далеко-йдучі труднощі в об'єднанні тих посілотей, які не мають між собою нічого спільного крім приналежності до британської корони. Однак вирішила думка, щоб з тих посілотей зробити нову провінцію Канади і в такий спосіб запевнити їм стан домінії. Головною перешкодою є повна свобода, яку Британія дає своїм колоніям, а це викликає змагання до незалежності чи до признання населенню права самим вирішувати свою долю. Теж треба рахуватися з опінією Об'єднаних Держав. Населення цих островів Західної Індії дещо більше чорне, говорить мовою, якої підстава є мова еспанська, однак змішана з англійськими і іншими мовами. Це чорне населення має вплив на місцеві легіслативи, які мають право вирішувати внутрішні справи кожної посілости зокрема.

КВІРІНО ЗАПРИСЯЖЕННЯ НА ПРЕЗИДЕНТА ФИЛИПІН

Маніла, 30 грудня. У висліді останніх загальних виборів, Елзбідіо Квіріно був записаний сьогодня знову на президента Филиппинської республіки. В своєму інавгураційному слові він заповів безпощадну боротьбу проти комунізму та зусилля даліше поліпшувати стосунки зі Злученими Державами.

БУДИНОК ДЛЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ“ В НЬО ЙОРКУ

Вашингтон. — Департамент стейту планує закупити в Нью Йорку окремі будинки для різних бюр, між ін. теж для радіо-програми „Голос Америки“. Конгрес мав би признати на будинок \$5,300,000.

ШАХ ВИПІВ ДОМІВ

Нью Йорк. — Могамед Реза Палеві, іранський шах, який перебував в Злучених Державах шість тижнів, виїхав літаком до Амстердаму, звідки поїде через Рим до Ірану.

ТРУМАН ЗА МОРЕПЛАВСТВО ДО КАРИБЬСЬКОГО МОРЯ

Вашингтон. — Кореспондент щоденника Геральд Трибюн довідується, що президент Труман мріє про розвиток на великі розміри мореплавання в Західній Півкулі, головну частину й легкого подолання Злучених Держав з різними островами й країнами на Карибському морі. Труман переговорив уже цю справу з Вореном Остином, головним американським делегатом до Об'єднаних Держав. Він має виїхати 26 січня на оглядині посілотей на Карибському морі й скласти президентів звіт. Президент підчас своїх відвідань на Флориді прийшов до заклопотання, що пристає Кій Вест на Флориді найкраще надається на осередок для поїздки кораблів до островів Карибського моря. Кораблі мали б доїздити до таких посілотей, як Куба, Джамейка, Гаїті, Порто Ріко й інші осередки Західної Індії. Поширення мореплавання мало б зближити ці осередки до Америки.

ЗАПЕВНЕННЯ ГОЛОСУ ДЛЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДІВ.

Нью Йорк. — На зібранні Американського Товариства для Поступу в Науці обговорювано між ін. спроби уряду затримувати в тайні деякі важливі відкриття або висліді дослідів. Представники Бюра Морських Дослідів і Комісії Атомової Енергії З. Д. заявили, що уряд дуже рідко вимушується в оприлюднюванні відкриттів і то хіба у випадках, коли якихсь підприємство має з урядом контракт для виробу предметів, зв'язаних з обороною краю. Коли винахід не має застосування при обороні, уряд не повинен його оприлюднювати.

ПРОМОВА ПРО СТАН НАЦІЇ В СЕРЕДУ.

Вашингтон. — Президент Труман виголосить свою промову про Стан Нації в середу 4 січня 1950 р. перед сесією обох палат нового конгресу. Промова почнеться в год. 12.30 і триватиме 35—40 минут. Конгрес збиратиметься на першу сесію у вівторок 3 січня.

МОСКВА ОБВИНУВАЧЕ АМЕРИКУ В ПІДГОТОВЦІ БАКТЕРІОЛОГІЧНОЇ ВІЙНИ

Москва, 30 грудня. У зв'язку з веденням советським судом в Хабаровську процесом проти японців, яким закидається підготовка бактеріологічної війни, московська партійна „Правда“ накидається тепер на Америку, закидаючи їй, що вона таких самих злочинців допускає.

ОДНОМІСНА ЗБІРКОВА АКЦІЯ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ

Комітет Допомоги Українській Студентській Молоді в Європі почав 15-го грудня однією збірковою акцією, що вже принесла \$500. Зібрані гроші вже переслали на руку голови КОДУС-у в Європі, проф. З. Кузель. Комітет, головою якого є п. Стефанія Галичич, заст. голови — д-р Кисілевський та секретарем — проф. І. Недільський, діє в порозумінні з центральними організаціями. Кампанія продовжуватиметься тільки до 15-го січня, коли то УККОМІТЕТ почне вже заповіджену збірку акцію на Народний Фонд. Пожертви на допомогу студентам можна пересилати на адресу секретаря Комітету — проф. І. Недільського, 11 Іст 7-ма Ст., Нью Йорк Сіті. Сест всієї жертвовацї буде проголошений по закінченні збіркової акції.

Д-Р Ю. СТУДИНСЬКИЙ ГОЛОВОЮ ЦП.У.Е.

Згідно з повідомленням в ультимативних „Українських Вісниках“, в дні 19-20 листопада відбулися чергові загальні збори Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині, на яких головою цієї організації вибрано д-ра Ю. Студинського. Попереднім головою ЦП.У.Е. був Василь Мудрий, а після його виїзду до ЗДА, функції голови виконував його заступник, проф. І. Вовчук, що тепер теж виїхав. Автор інформації в У.В. п. Л. Липман, твердить, що на зборах ЦП.У.Е. були представники тільки одної, т.зв. бандерівської групи.

МАДЯРЩИНА ЗАХОПИЛА ЗАКОРДОННУ ВЛАСНІСТЬ

НАЦІОНАЛІЗАЦІЙНИМ ДЕКРЕТОМ ОКОНЧИСЬ
ВСІ ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА.

Будапешт, Мадярищина, 30 грудня. — Комуністичний уряд Мадярищини видав і відразу перевів в життя декрет про націоналізацію всіх приватних торговельних і промислових підприємств, включно з тими, що були фінансовані закордонним капіталом. Головними жертвами того „замітного кроку“ вперед до соціалізму“ стали американська, британська, шведська, французька і голландська індустріальна власність. До охоплених цим законом закордонних підприємств належать головню нафтові, телефонні, мануфактурні і тим подібні компанії. Оформлення закону не залишає жадного сумніву щодо його головно політичних, а не економічних мотивів. Закон передбачує, але не спредизовує рекомпензату за захоплену власність. Зі закордонних країн докищо ки Швеція зголосила гострий протест проти цього акту, але очікується теж відповідної акції інших заінтересованих країн. Націоналізаційний декрет проголосив президент Ради народного господарства, Ерно Геро, діючи в заступстві прем'єра Ракоші, що на цілий місяць виїхав з чолобитною до Москви.

ОСТЕРІГАЮТЬ БЕЛЬГІЮ ПЕРЕД СОВЕТСЬКОЮ В КОНГО.

Брюссель, 30 грудня. — Бельгійський уряд одержав строго тасмю остерогу перед советською загрозою безпеки копалень урану в бельгійській Конго в Африці. В повідомленні запевняється та дається донаказ, що більшовикам пощастить зорганізувати шпигунську сітку в безпосередньому віддаленні від багатих копалень урану, що його майже в цілому купує Америка для продукції атомової енергії. В Москві мали перейти окремий шпигунський виїзд 60 тубидцій Конго. Шпигунською сіткою і роботою керують 27 агентів советського консуляту в Преторії, в Південній Африці.

ШУКАЮТЬ ЗАХОДІВ ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ АПАТІ.

Франкфурт, Німеччина, 30 грудня. — Не заважаючи на останні західні кондесії для німців та на швидку відбудову німецької держави, серед німців все ще спостерігається велику політичну апатію, що стоїть на перешкоді дальшому розвитку й нормалізації відносин. У зв'язку з цим з кол амеріканського управління рекомендується цілий ряд заходів, що мали б викликати більше заінтересування та участь німецького загалу в краєвих справах.

ГРЕЦЬКА АКЦІЯ ЗА ПОВРОТОМ СХОПЛЕНИХ БОЛЬШЕВИКАМИ ДІТЕЙ.

Атени, 30 грудня. — Грецький уряд і суспільність почали інтензивну акцію, домагаючись повороту до Греції 28,000 грецьких дітей, що їх схопили комуністи та віддали на ливчарське виховання до країн за залежною завісою. Після виступу в цій справі королеви Фредерики, вчора промовляв на цю тему теж прем'єр Паладаріс, мобілізуючи красу та міжнародну опінію для рятунку схоплених дітей.

ЧИСТКА В РУМУНІИ.

Букарешт, 30 грудня. — Румунський комуністичний міністер внутрішніх справ сьогодня знову закликав до дальшої чистки „класових ворогів“ та „сумнівних елементів“ з комуністичної партії. Він промовляв в другу річницю прогнання короля та проголошення „народно-демократичної республіки“.

ФІНЛЯНДІЯ ВИКОНАЛА ПРОГРАМУ ВОСНИХ ВІДШКОДОВАНЬ.

Гельсінкі, 30 грудня. — З огляду на безпосереднє сусідство та постійні погрози з боку Москви, мала Фінляндія зокрема пильнує, щоб не дати Кремлю причини до „братньої опіки“ над нею. Тому теж сьогодня, напередодні Нового Року, повідомлено про відправлення до Совтів останньої висилки діб, передбачених програмою воєнних відшкодувань на цей рік.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
Ha рік	\$7.00	One year	\$7.00
Ha рік	\$3.00	Six months	\$3.75
Ha три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
Ha рік	\$10.00	One year	\$10.00
Ha рік	\$5.25	Six months	\$5.25
Ha три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Monday's issue (the Ukrainian Weekly English language supplement):		Число з понеділка (англійською мовою):	
One year	\$2.50	Ha рік	\$2.50
Six months	\$1.50	Ha три місяці	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАШІ ПІДСУМКИ

Кінець календарного року дає нагоду поглянути на пройдені шляхи та зробити бодай загальні підсумки проробленої роботи, переможених труднощів і перешкод, досягнених успіхів чи віднесених невдач та здійснених чи розсіяних надій. Маємо на думці український нарід, українську еміграцію та нашу американсько-українську громаду.

В Україні.

Теж 1949 рік не був для України ласкавим, ніж вже багато попередніх. Він був гілкий черговим, ще одним роком неволі, терпіння і нужди з одного боку, та безупинної, жорстокої і героїчної боротьби за волю з другого. Окупаційна союзна влада продовжувала затискувати петлю на ший поневоленого українського народу. Продовжувалися в беззаконній черзі чистки всього і всіх, що могло б тепер або в майбутньому стояти на перешкоді поступової, але ювної ліквідації українського народу як окремої нації з окремим, власною культурою, градицією та з власними політичними аспіраціями. При цьому використовувалося випробовані довгими роками жорстокі засоби масового народобитства, переселення цілих місцевостей з України в далекі лісські області та заселення України чужинцями, цаліше скорочування індивідуальної свободи, якщо там ще який знак з неї був залишився, ще сильніша господарська експлуатація, ще повніша русифікація та дальше випалювання гарячим залізом всего, що могло б свідчити про українську самобутність.

Відбудова знищеної війною України велася тільки в міру потреб і вимог підготовки до нової війни. Відносно мало нових будівель здвигнуто за минулий рік в Україні. Щораз більше переносувалося за межі України і важливіші індустрії. Єдиними будівлями, що їх справді ведено в Україні швидкими темпами і величезними коштами, це були пам'ятники союзових сатрапів: Леніна і Сталіна.

Вже при кінці року Москва відкликала з України дотеперішнього свого про-консула Хрушова, іменуєчи на його місце когось Мельнікова. Для внутрішнього вжитку видавалося, що для поневоленої країни новий "грім" зі славословленням окупанта та нове полотнище, що мало б створювати ілюзію окремого підсоветського-українського "державного" прапора.

Сам український нарід і в цьому році не тільки не склав зброї та не припинив бороть-

би за волю, але навпаки, продовжував її, скриплював і радикалізував. Серед найневідраділивіших обставин, серед моря ворогів, Українська Повстанська Армія продовжувала збройну боротьбу та політичну мобілізацію до кінцевої розправи зі загарбником. Крім безпосередніх збройних зударів з окупаційними військами, УПА вела новими методами широку революційну боротьбу, викликаючи подив і призначення в цілому вільному світі. Боротьбу за визволення вів і весь український нарід: селяни в колгоспах; робітники в копальнях, на заводах; трудові інтелігенція за своїми професіями. Ця суцільна боротьба українського народу за визволення мала в 1949 році вже далеко більший відгомін в світі ніж попередніх років. В численних статтях, що появились протягом року в світовій пресі, зверталася увага вже не тільки на стратегічне положення України, але й на потенційне значення української сили та української визвольної боротьби для перемоги демократії.

Українська еміграція.

В 1949 році наступили великі зміни в розміщенні української еміграції. Велика кількість людей, що раніше концентрувалися в таборах переміщених осіб в Німеччині і Австрії, тепер переїхали на постійне до Злучених Держав, Канади, Австралії та інших заморських країн. Деяка теж значна частина емігрантів найшла собі місце в європейських країнах, головну у Франції, Бельгії і Англії, як теж в самій Німеччині, Швейцарії, Австрії. Велика кількість ще перебуває в таборах та з нетерпінням очікує можливості виїзду.

Масове переселення емігрантів відбулося на попередній рік активності. Ліквідується в Європі українські видання, припинюється попередній розмах культурної активності, помітне теж зупинення в розбурханій раніше політичній діяльності. З помітним більшим успіхом продовжувалася інформаційно-пропагандивна діяльність серед чужинців. До основних змін на внутрішньо-політичній діяльності серед української еміграції в Європі не дійшло і в цьому році. Продовжували зусилля в справі об'єднання, не дали конкретних результатів, наміст прийшло до нового розколу в групі т. зв. Бандерівців, що поділилися на "бандерівців" і "угаверівців". Помітно збільшилася серед емігрантів авторитет УНР, що здобула собі більш впливи теж серед українців поза Європою та серед чужинців. З огляду

на масові переселення, 1949 рік можна вважати для наставленої на "велику мандрівку" української еміграції в Європі роком "переходовим".

Американські українці.

Для американських українців 1949 рік був під багатьма оглядами роком "великих жнив". Першусього, наша громада збільшилася поперх 20,000 нових громадян з європейської скитальщини, що у великій мірі заповнили ряди різних місцевих організацій та стали її активними, а в поодиноких випадках теж провідними членами. Велику загально-національну працю виконав в цьому році ЗУАДКомітет, спровадивши около 15,000 скитальців, що без старань і заходів Комітету навряд чи були б колинебудь дісталися до цієї вільної країни. Український Конгресовий Комітет зі свого боку може показати більшими успіхами, як в політично-репрезентативній, так і внутрішньо-консолідаційній акції. Четвертий Конгрес у Вашингтоні був наявним доказом цього. Помітні успіхи в минулому році мала місцева американсько-українська молодь, з новим розмахом почали організаційну працю українсько-американські ветерани, повстали нові організації і скріпилися існуючі, глибшого змісту в поширенні і вдосконалюванні рямця набирався вся наша громадська активність. В таких обставинах доходило ще до деяких забурень, часом більших і менших непорозумінь, що були тільки доказом живучості, свіжості ідей та нових великих можливостей в нашому громадському житті. 1939 рік створив важливі передумови для дальшого росту нашої громади та для дальшого розвитку її діяльності. Подібні спостереження відносяться теж до наших громадських спільнот в Канаді та південно-американських країнах. Це дає оправдану надію на краще майбутнє.

Іван Кедрин.

Як Рузвелт подарував Китай Советам?

У Москві відбулася велика нарада у зв'язку з приїздом Ма, прем'єра комуністичного "самостійного" Китаю. В офіційному комунікаті промовчано, чи привіз до Москви комуністичного китайця маршал Соколовський, який шез з європейського терену (даючи при току до різних сензаційних сплєток, наче б його вже "вичистили"), на те, щоб у східній Азії кермувати комуністичною офензивою проти влади Чіанг-Кай-Ші. Світла перемога тієї офензиви й катастрофа національного правління (зрештою теж дуже поганого, скорумпованого і бездарного) звернула увагу всього світу на Далький Схід. Хто ж зачинив у тому, що Совети могли так блискуче виконувати кон'юнктуру і заволодіти величезними східно-азійськими просторами? Завинили помилки американської закордонної політики, оперті об ту тезу през. Рузвелта, яка в

КОРИННЯ УПЕРЕДЖЕННЯ

Мільйони американців, які відвідують кіно-театри, напевно вже помітили, що великі фільмові компанії відкинули побоювання і продукують фільми, що відбивають релігійні або расові упередження, які погіршують людські взаємовідносини в багатьох частинах Злучених Держав. Минулорічні фільми Перехрестний Вогонь ("Кросфайер") та Неписана Догода ("Джентлменс Агрімент") в переконуючій формі виявили, що робить упередження людям, як ними користуються, так і тим, на кого упередження направлено. Цьогорічні фільми: Дім Відважних ("Гом оф дї Брейв"), Втрачені Межі ("Лост Бовндеріс") та Рожеватий ("Пінкі") виявляють, різними шляхами, трагічне положення, в якому опиняється багато американців тільки тому, що вони є ніграми.

Для вироблення згаданих фільмів, Галівуд призначив найкращих письменників, артистів, артисток та техніків. Тому фільми мали загальний успіх. Але їм всім можна закинути одне — вони не показують расового чи релігійного упередження таким, як його відчували пересічні американці в їх щоденнім житті. Натомість показують надзвичайні випадки.

Подібна критика не відноситься до одного фільму "Упередження" ("Преджудис"), який недавно висвітлювався (ще до загального висвітлювання) для представників релігійних груп, нігрі, громадських, освітніх та робітничих організацій в яких сто містх по цілій країні. Те, що сталося в "Упередженні", може статися з кожним сусідом в кожній пересічній американській громаді. Головна особа фільму — Джо Гансон — є пересічним американським "бізнесменом", сином імігрантів.

Джо Гансон є скандинавського походження, невідомо якого виховання батьком-імігрантом. Пізнав сам, з практики, що світ складається з різних людей. Коли він прибув до іншого міста, щоб там зняти місце продукційного заводу в новій фабриці, йому здавалося, що він не має жадних упереджень до інших людей. Чи дійсно так?

На фабриці його помішником був Ал Грін — тимчасовий робітник — який був також його сусідом і вони скоро сприяли. Ал, так само як і Джо, є відверто, милою людиною, і коли Джо довідався, що Ал є жидом, це не вплинуло на їх відношення. Не вплинуло, доки Ал не винайшов новий спосіб поліпшення виробництва. Його план — добрий, власнику фабрики подобається. Проте, Джо, сердитий, що він сам не подумав до того, тоді як це винайшов підлеглий йому помішник, противиться тому плану. Внаслідок того починає прислухатися до таких зауважень, як, наприклад, "Що можна сподіватися від жидів? Вони завше висуваються наперед". Коли власник фабрики мав рішати, чи залишити Ал на праці настало, то Джо — почувачи упередження, про якіс колись думав що він їх немає, порадив відіслати Ал на другу фабрику.

(Докладніше на стор. 3-18)

страшенне помилятися, так, що його власний нарід мусить білонами платити за ці його помилки, а мільйони людей у світі платять за них своїм нещастям.

11 лютого 1945 року, в Ялті, де Рузвелт, Чорчїл і Сталін ділили нову карту Європи й вирішували долі країн та народів не питаючи їхньої волі, Рузвелт піддержав советські претенсії до Манджурії, Дайрену і Порту Артура. Ці советські претенсії спіралися на т. зв. "історичному" праві" Росії до тих країн і місцевостей, бо вони "належали" до царської Росії перед 1905 роком (російсько-японська війна). Що вони були загарбані Росією і що їхні народи не мали нічого спільного з "Московщиною", над цим Рузвелт перейшов до денного порядку та переконав у цьому також Чорчїла, який у відношенні до Сталіна був багато підзорливіший. Мимходом кажучи, Чорчїл хотів забезпечити перед советським небезпекую в Європі західно-алянтським десантом на Балканах та відірванням середньої Європи від Росії алянтськими військами, які від полудня вийшли б навіть в Україну. Сталін, очевидно, рішуче проти цього заперечував, а Рузвелт його піддержав!

Швидко потім Чіанг-Кай-Ші під натиском Вашингтону підписав советсько-китайську угоду з 14 серпня 1945, яка зрештою протилежна американським приреченням з листопада 1945 в Кайро, де тому самому Чіанг-Кай-Ші обіщувало зберегти Манджурію в межах Китайської Республіки. Манджурський дарунок Рузвелта перемінювався в три роки потім у всекитайський дарунок. Колис американці вважали недоступним для японської експансії проти Росії сибірський терен між Волгою і Єнісеєм. Завдяки широкому жестові Рузвелта цей обшир обоплив велегенський простір далі на схід, не тільки закріплюючи за Советами зовнішню, але й внутрішню Монголію, та ще й Манджурію, Дайрен і Порт Артур. Московські більшовики раптом, усупереч найсміливішим своїм мріям, опинилися під великим китайським муром. Ясно, що вони переступили його і загрожують своїм

(Докладніше на стор. 3-18)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

18) ПРОФ. МИХАЙЛО ВЕТУХІВ: СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНИ ПІД СОВЕТАМИ

(Продовження)

Як сами бачимо, ці гасла поступово реалізуються. Досить лише подивитися після цієї війни на Європу, Китай. Російські советські імперіялісти добре розуміють, що основним ворогом для них є Злучені Держави і ненависть до цієї ростущої республіки проявлялась на самих початках захоплення більшовиками влади.

Ленін в 1918 році писав: "Ідеалізована демократична республіка Вільсона на ділі виявилася формою найскаженішого імперіялізму, найбезсормішого пригноблення і придушення слабких і малих народів", Ленін, т. XXIII, стор. 202.

А тепер для прикладу візьмімо теперішню постановку питання з статті "Буржуазний космополітизм на службі в американських імперіялістів" (Вопроси Економіки, серпень 1949 р.):

"Космополітичним базіканням про "інтереси людськості" вони намагаються прикрити жадібний імперіялістичний характер експансії Сполучених Штатів, заховати під маскою "демократії" і "прогресу" розбійницьку суть американського імперіялізму.

"Американський і германський фінансові капітали тісно переплітаються та були нерозривно зв'язані з деякими керівними урядовими колами США, з фінансовими інтересами міністрів, як от Форрестала і радників, як от Баруха і Доллеса, а також з кублами космополітичних шпигунів...

Наші завдання.

Ми, українці, що тепер лише прийшли з рідних земель, можемо стверджувати перед цілим світом, що наш нарід виваж, що лише розвал Російської Імперії може принести мир світові.

Наш багатомільйонний вільнолюбний нарід, не зважаючи на шалений натиск російських окупантів — і духовний, і фізичний — зберіг незламно свій дух. Гасла його боротьби такі:

1) Незалежність Української Демократичної Держави, яку окупувало російське військо 1921 року, а Армія якої відступила на захід разом з обраним народним урядом, що тепер є в екзилі. Цю ідею незалежної Держави, що живе в нашому народі прекрасно одбив наш великий поет Іван Франко:

"Народе мій, замучений, розбитий!

О, ні! не самі сльози й зітхання

Тобі судилися!

Вірю в силу духа

І в день доскреней

Твоєї повстання.

Прийде час, і ти огнистим видом

Засяєш у народів вільних колі.

Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем

Гомін волі.

І глянеш, як хазяїн домовитий.

По своїй хаті, і по своїм полі.

2) Боротьба за засади правди і волі народів і людини в цілому світі, що дасть можливість українському народові стати членом єдиної вільної великої сім'ї народів світу. Це є мрія нашого народу, сформульована його генієм Шевченком який мріяв про той великий час, коли вже:

"Врага не буде супостата,

А буде син,

І буде мати,

І будуть Люди на землі".

У виконанні цих двох історичних завдань нашого народу українська політична еміграція і громадяни вільних країн світу

Користайтеся з помічі ЗУАДК!

Централа ЗУАДК у Філадельфії одержує щоденно велику кількість листів та старається дати на них негайну відповідь. Однак самі ті, що їм залежить на одержанні від ЗУАДК швидкої і правильної відповіді або інформації, страшенно утруднюють ЗУАДК-ві це завдання та шкодять самі собі, невідповідно пишучи або легковажучи собі пресові звернення Комітету.

Ото ж ЗУАДК має до всіх, що з ним стоять у зв'язку, таку просьбу:

1) Коли ЗУАДК повідомляє „спонзора“ про приїзд його аплікантів (своєка, приятеля чи знайомого), то не досить прийняти це мовчки до відома, але треба а) негайно вислати гроші на кошти переїзду з порту до місця замешкання „спонзора“ і б) обов'язково повідомити ЗУАДК, що „спонзор“ про приїзд аплікантів знає, сам по них виїде до порту й забере їх приїзду у себе. Коли ЗУАДК не дістане ні грошей на дорогу аплікантів, ані взагалі якоїсь відповіді, то невідомо, чи „спонзор“ листа дістав, чи лист пішов на фальшиву адресу або закинувся. І тоді і Комітет і новоприїзжі мають великий клопіт, не знаючи, чи можна скермувати новоприїзжих на адресу „спонзора“, без небезпеки, що приїзжі опиняться на вулиці, у страшенно прикрій ситуації, стягаючи цим і на Комітет і самого несподіваного спонзора неприємності;

2) ЗУАДК раз-у-раз закликає новоприїзжих подавати кожноразово зміну адреси, особливо ту, під котрою новоприїзжий як-так устатковувався. Це не є жадна бюрократична примха ЗУАДК-у, бо самому ЗУАДК-ві ця адреса ще „найменше потрібна“. Але це діється в інтересі самих новоприїзжих: у Централі ЗУАДК лежить, якщо кількості поіменних вказок із Уряду Іміграції і Натуралізації („Е-лайн Реджістрайшен Ріст Кард“), які прийшли до ЗУАДК, бо Уряд Іміграції і Натуралізації не знав правильної адреси, а ЗУАДК також не може відіслати тієї дуже важливої вказки її власникові. Далі: близько 20,000 осіб пошукують вже через ЗУАДК своїх рідних, приятелів і знайомих! ЗУАДК може виконати це завдання бездоганно тільки тоді, коли матиме у своїй картотечі правильні останні адреси. Пришлите свою останню адресу!

3) Найбільше листів до ЗУАДК торкається справи виставлених вже аплікацій. Люди запитують про долю аплікацій, просять інтерв'ювати у Вашингтоні або Представництві ЗУАДК в Європі, зокрема про скермування апліканта спеціально до якогось порту, прискіплення виїзду і т.д. В усіх таких справах треба передусім подавати число аплікацій. Коли річ іде про гроші (чи спонзор вже вплатив або

скільки ще треба доплатити), то обов'язково треба додати призвище спонзора і число аплікацій. Картотека аплікацій ЗУАДК впорядкована за спонзорами, отже само призвище апліканта (емігранта, що жде на виїзд), не дає ще можливості ЗУАДК-ві провірити справу і відповіді.

4) Величезна більшість листів до ЗУАДК грішиться **завеликим розміром**. Один із нових імігрантів, який правується з своїм аплікантом за гроші і звернувся до ЗУАДК, як арбітра, вишварив листа бухвалю на 20 великих сторінок ручного письма, з поправками, кресленнями і чорнильними плямами. Інший знову всім де листування у справі своїх літературних споминів. Такі листи страшенно утруднюють працю малому бюрозовому апарату ЗУАДК-у, а найбільше трапляє сам автор, який мусить ждати, поки буде час розповісти йому „меморіал“ і відобути з нього суть справи, що її можна висловити в одному-двох реченнях. Пишіть **коротко, ясно і виразно!** Адресу — **точно** — подавайте і на коперті і в листі!

5) Люди, які вплатили до Комітету більше, як треба було на кошти переїзду, дістануть зворот різниці також і без ургенсів, писаних інколи у несприятельному тоні. Але це вимагає перевірки книжок а при великій переселенчій акції ЗУАДК нема фізичної змоги виконати такий розрахунок негайно. Коли ж хтось пише про це, то просимо обов'язково подати число аплікацій і число поїздки на владчену квоту.

6) Всі ті, які мають справи до ЗУАДК і знають, що ЗУАДК може допомогти їм порадою, друками і формулярами, спровадив і далі спроваджує українців з Європи, повинні уступити в члені ЗУАДК-у. Коли хтось звертається до організації, як її член, то він звертається до своєї організації і має далеко більше моральне право вимагати від неї швидкої і доброї полагоди справи, як той, що не хоче до неї належати і своїм скромним членським внеском (5 дол. на цілий 1950 рік) причинитися до її існування. Ще швидше повинні зробити це всі нові організації, які powstaли вже заходами нових імігрантів: За статутом ЗУАДК, правні особи, себто організації, є дійсними членами ЗУАДК, якщо пришлють заяву-резолуцію до Комітету і складуть 10 дол. членської вкладки на 1950-й рік: ЗУАДК є організацією всіх американських українців, старих чи нових імігрантів, і всі повинні бути її членами! Отже: **вписуйтеся у члені ЗУАДК!**

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

Українці в Північній Дакоті

Про українців в північній Дакоті згадується в нашій пресі дуже рідко. Хоч хоч кількома словами згадати про тих, що осіли тут тому 50 літ, тоді ще в преріях без доріг і всякого полунення зі світом, бо стейт Північної Дакоти, величиною нашої Галичини, мав 1940 р. тільки 650,000 мешканців.

Ідучи тому три місяці на працю до півн. Дакоти одною заохотою для мене було, коли парох укр.-кат. церкви з Елізабет сказав мені „там є багато наших людей“. — Приїхавши сюди не міг я цього ствердити, хоч кидався на всі боки, бажаючи навязати контакт з нашим життям. Припадок хотів, що пізнав я наїдака нашого поета Шевченка, який впровадив мене між наших людей до села Києва. Там мав нагоду пізнати ближче спосіб їх життя та дещо довідався про них.

Найбільше наших людей живе в околиці Майнат (Minot) на фармах. Є такі міста як Київ, Бют, Мекс, Бенедикт Руссо, Вилтон й інші, в яких українці творять більшість або дуже великий відсоток. Є тут вже навіть багаті наші фермери, які мають по тисячі і більше акрів землі. — Вони виїмігрували 45-50 літ тому головно з Київщини. На пам'ятку столиці України п. Антін Буковий заложив тут село Київ. Тільки на полудневім заході стейту, в околиці Вилтон, поселилися українці з Галичини. В Вилтон є грек.-кат. парохія.

Старше покоління говорить чистою українською мовою Київщини з малою домішкою російських і американських слів. Молодше покоління, хоч говорить ще в дома українською мовою, читати по нашому вже не може. Тут пізнав я людей з такими чисто українськими призвищами як Лаврентій Кизима, Лев Цимбаленко, Іван і Петро Даценко, Семен Шевченко, Семен Царик, Карпенко, Іван і Антін Волощенко, Данило Литвін, Андрій Дубовий, Степан Федоренко, Петро Юхименко, Петро Охляк, А. Самбір, Гр. Пожарний.

ЯК РУЗВЕЛТ ПОДАРУВАВ КИТАЙ СОВЕТАМ?

(Докінчення зі стор. 2-гої)

годині всьому англосакському світові на всьому азійському континенті.

Совети твердять, що Злучені Держави видали на піддержання Чинг-Кай-Ші 6 біліонів доларів; за американськими ж джерелами було їх „тільки“ 2 біліони. В усякому разі ця „дрібничка“ була викинена в болото. Найкращі військові частини армії націоналістичного Китаю були вивізовані американською зброєю. На останній військовій параді в столиці комуністичного Китаю Пейпінгу цією зброєю були вже озброєні комуністичні війська, викликаючи захоплення зольшевізованої маси. Ясно, що завдяки таким головокружним успіхам червоного Кремля чисто китайських партійно-зорганізованих комуністів зросло з 8,000 у 1946 році до 150,000 у 1949.

Американська закордонна політика, так страшенно попікшись на Рузвельтових помилках, раптово звертає назад. Проголошена на останній асамблеї Об'єднаних Націй американська теза про „інтегральність Китаю“ формально заперечує яланський дарунок. На ділі паперова резолюція, не всіли змінити існуючого стану: цей стан такий, що червоний Кремль дістав нових 450 мільйонів невілників!

Скільки нових біліонів і скільки крові треба буде, щоб дійсно направити зроблені помилки?

нишчий, Данило Іщенко, Слободян й інші.

Багато з них називають себе руськими, малоросами, або руськими - українцями. Вони релігійні, добрі і дуже гостинні люди. Нічо не відомо їм про наші визвольні змагання. В більшості належать до російської балтійської чи євангелістської церкви.

Найбільше уваги заслуговує родина Шевченка, яка прибула сюди около 50 літ тому, а походить з славного Богуслава на Київщині, та, згідно з оповіданням 74-літньої Марії Василівни, Шевченко, її чоловік, Олексій Николасевич (помер в січні 1949), мав би бути племінником нашого поета Т. Гр. Шевченка. Цю справу посилаю до прослідження НТШ.

Читаючи американську пресу цікавився, які відносини під більшовиками, бо багато з них мають там своїх братів чи сестер. На всі ці громади є тільки двох людей, які вихваляють сталінський режим.

Дня 27 листопада ц. р. відбулися інформаційні сходи в місті Києві, на яких було біля 75 осіб з Києва, Бют-у, а навіть з Майнат пп. Пожарницький і Даценко, разом зі своїми дружинами. На цих сходах пояснював я їм книжку Товстенка „Київ“, яку в дарунок переслав їм б. голова Києва Л. Ф., який також перебував на снітальщині, та розповів про страждання нашої батьківщини під комуністичним режимом.

Після сходів 14 осіб рішило передплатити українські часописи, головно „Свободу“ та зробити підготовку до заложення української громади і зорганізувати поміч для скитальців.

Праці серед тих наших людей дуже багато, тому заклинаю наші організації і людей доброї волі до помічі.

Антін Жуковський.

КОРИННЯ УПЕРЕДЖЕНЬ

(Докінчення зі стор. 2-гої)
Фільм „Упередження“ вироблено заходами Протестантської Фільмової Ради та „Анти-Дифермейшен Ліг оф Б'най Брит“ і він має поважне завдання — намагаться допомогти людям доброї волі — знати свої власні попередження, як вони їх придбають, як їх поборювати. Робить це в той спосіб, що ставить упередження як справу моралі та релігії.

Джо зрозумів це тоді, як священик — одна з визначних постатей фільму — допоміг Джо пригадати, як в дитинстві він програв гру в футбол, а виграв „паршивий жид“; як його попереджали, аби не грав з дітьми „нижчої класи“; як він чув як хтось казав: „Я ніколи не назвабви негринятку „пані““. В пізніших житті, при певних обставинах, подібні дитячі враження виривають, хоч вже були призабуті, і впливають на поведінку людей, які — так як і Джо — понад-усе хотіли-би бути справедливими до всіх. Зрозумівши це, Джо іде назад до власника фабрики і домагаться, аби Ал залишився настало на тій самій фабриці.

Про „Упередження“, в якому беруть участь професійні артисти, вже широко писали в фільмових журналах та в інших виданнях. „Галивуд Ріпортер“ називає його „спонукуючим та збуджуючим“. „Верайети“ (в Галивуді) каже, що музичний бік є на високому рівні. Цей фільм розсилається школам, церквам, форумам і т.п., в 16-міліметрові фільми. Релігійним Фільмовим Союзом, а для звичайних кіно-театрів висилає „Мовлен Пиктор Сейлс Корпорейшн“.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ
У. Н. ООЮЗУ!

Голоси Читачів

Книжка, що якраз на часі

Книги — морська глибина...
(І. Ф.)

Природа заколясала нашу землю на спочинок на кілька місяців, щоб після відпочинку наново відродитись. Але людина може відроджуватись і в зимі! І в зимі може наш дух цвісти, якщо приймемо з книжкою.

Варт тому подумати, щоб в наших хатах знайшлися книжки, видані англійською мовою, про які часто згадується в газетах. Такі напр. як: Історія України, М. Грушевського, Твори Т. Шевченка, „Маруся“ — Г. Квітки, „Юкрейн, ди Собердж Нейшен“, Чемберліна й т. п.

Книжки, згадані прикладово, це великий осяг для поширення українства. Однак заходять питання: Для кого вони призначені?

У першу чергу для тих, що не знають української мови, хоч вони українського роду. Батьки таких дітей повинні подбати, щоб на Різдво чи з нагоди Різдва, їхні діти дістали таку книжку в дарунок, як-що вони її ще не мають.

Між нашим громадянством є багато молоді, що студіює в каледжах. Вони повинні в першу чергу зазнати інтересу до книжок, щоб опісля могли щось про них сказати людям не-українського роду, як: своїм товаришам у школі, або своїм професорам. Причому нагоді молоді і професорам не-українського роду звернути увагу і на особу та на родину, а з цим і на національне

Григорій Біленький,
член 147 від. У. Н. Союзу.

НОВЕ ВИДАННЯ УВАН.

В грудні 1949 вийшла друком в англійській мові розвідка професора Маркетського Університету в Мількові, дійсного члена УВАН, д-ра Романа Смайл-Стоцького про „Походження Слова „Русь“. Ця публікація вийшла як шосте число в серії УВАН „Славистика“ (Slavistica), що її з 1948 року видає проф. Ярослав Рудницький.

ВИСТАВИ КНИЖКИ В КАНАДІ Й УВАН

Українська Вільна Академія Наук взяла участь у виставах української книжки в Вінніпегу, Торонті й Порт Артурі, Канаді, експонуючи комплект своїх видань за останній час. Наукові публікації УВАН стрінулися з великим зацікавленням громадянства, що — по більшій часті — мало вперше нагоду побачити їх. В деяких осередках (напр. у Порт Артурі) продано досить значну кількість видань УВАН.

ПЛАНУЮТЬ ПРИЛЮДНЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ НАД СВИТО-ВИМ УРЯДОМ

Вашингтон. — Прихильники заведення одного уряду на світові розміри запевняють, що сенатська комісія закордонних справ, на чолі якої стоїть сен. Елберт Д. Тамес з

походження самого співрозмовника чи інформатора.

На другому місці в таких справах стоїть теж і український бізнес. З нагоди Різдва великі й менші крамниці дістають великі заробітки, які дають їм спроможність перетрипати ліх часи. Коли в нас є українські крамниці чи інші крамниці, то вони теж повинні щось заробити в такій сезоні. Багато різдвяних закупів не мають належної вартості для людей, для яких вони призначені. Однак звичай велить їх пошанувати. Чому не зробити таке саме з українською книжкою? Це буде тривала пам'ятка і не знати, коли вона може стати комусь у пригоді. Крім того в такий спосіб спонукується людей зацікавитися українською літературою й народом. Не треба наводити прикладів, що значить припадкове відкриття якоїсь правди при загляненні до книжки.

Наші земляки, що приїждять до Америки, можуть використати книжки, писані по англійськи, на вивчення англійської мови для себе і для своїх дітей. Це буде їм легше тому, що вони знають предмет, а часто і слова та текст творів, які перекладено на англійську мову. Отже й нові американці українського роду мають інтерес у купуванні українських творів, перекладених на англійську мову. Список книжок поміщений часто в оголошеннях, тому не треба їх тут наводити.

Григорій Біленький,
член 147 від. У. Н. Союзу.

БІБЛІОТЕКА УВАН В КАНАДІ

За окремою допомогою „Фонду Канадських Українців“ перевезено з Німеччини основний склад української центральної Бібліотеки УВАН в Авгсбурзі — Ляйпгаймів до Вінніпегу. М. ін. у Вінніпегу опинилися такі книжки, як „Історія України-Руси“ Мих. Грушевського, „Записки Наукового Т-ва ім. Шевченка“ й ін. Разом із книгозбором УВАН у Вінніпегу переслані книжки творять цінну бібліотеку, в якій на окрему увагу заслуговує депозит — бібліотека професора Дмитра Антоновича, перевезена з Праги в літі 1949 до Вінніпегу.

Читайте українську книжку та часописи, бо чимто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

УКРАЇНСЬКІ СТИПНІ КАЛЕНДАРІ НА 1950 РІК

- У гарних кольорах
- Календаріом друковане українською мовою
- Свята означені чіткими червоним друком

Ціна 30 ц. один
На С. О. Д. не прислаємо.
Надсилання треба посилати разом із замовленням.

- ОСНІ НА ФАРМІ
- 1) Фарма
 - 1) Хата, навколо цвинтя
 - 1) Дітишка з псом
 - 1) Гарний вид фарми, Діти, кури свині, пс
 - 1) Діти їдять на снідах у зимову пору
 - 1) Наталка Полтавка
 - 1) Галина вечір
 - 1) Матір Божа (Наустанові) Ломоч.
 - 1) Святе семейство
 - 1) Фарма. Діти годують качки
 - 1) Зимовий вид
 - 1) Христос добрий пастир
 - 1) Серце Ісуса Христа
 - 1) Серце Пресвятої Діви Марії
 - 1) Свята Родина
 - 1) Гарний вид фарми
 - 1) Дітишка в ліжку, аніж о-корона
 - 1) Різдво Христове
 - 1) Св. Миколай роздає дарунки дітям
 - 1) Гетьман Мазепа
 - 1) Our Lady Fatima
 - 1) Дітишка з каченятами
 - 1) Веселе зимове дитяче життя
 - 1) Під тихий вечір у лісі
 - 1) Божий Гість

Замовлення слати на адресу: „СВОБОДА“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

„UKRAINE AND ITS PEOPLE“

An English handbook with maps, statistical tables and diagrams

— edited by —
I. MIRCHUK

This is a collaborative work and the book might be termed a Ukrainian encyclopaedia in miniature.

Price \$3.00.

Order from:

SVOBODA BOOK STORE
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Вислати Святочні Картки на Різдво до рідні і знайомих — це старий звичай. Замовляйте отже тепер ці гарні Святочні Картки з українськими різдвяними побажаннями у формі книжечки з концертом

Ціна одної картки 15 цт., 12 за \$1.50.

Замовлення wraz з належністю слати до:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

П. С. Щоб оминити опізнання просимо залучувати моні-ордер разом з замовленням.

УВАГА! РАЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

в середу, дня 4-го січня 1950, год. 8. ввечорі

В UKRAINIAN-AMERICAN CLUB
292 HUDSON AVE., ROCHESTER, N. Y.

УКРАЇНСЬКОЇ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ім. Тараса Шевченка
під мистецьким керівництвом ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

